

رامسس در قرآن

مؤلف: رجبعلى صرفى

سرشناسه	صرفی، رجبعلی، ۱۳۶۱-
عنوان و نام پدیدآور	رامسس در قرآن: بررسی ابعاد شخصیتی فرعون و آل فرعون از منظر قرآن
مشخصات نشر	کریم/رجبعلی صرفی.
مشخصات ظاهری	دامغان: ستارگان پرفروغ، ۱۳۹۸.
شابک	۲۶۷: ص؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
وضعیت فهرست نویسی	۹-۵-۹۵۴۹۷-۶۲۲-۹۷۸
یادداشت	فیفا
عنوان دیگر	کتابنامه.
موضوع	بررسی ابعاد شخصیتی فرعون و آل فرعون از منظر قرآن کریم.
موضوع	رامسس دوم، فرعون مصر، ۱۲۹۲ - ۱۲۲۵ ق.م.
موضوع	Ramses II, King of Egypt.
موضوع	موسی، پیامبر یهود
موضوع	Moses (Biblical leader).
رده بندی کنگره	۲۸۸/۴
رده بندی دیویی	۲۰۱۵۶
شماره کتابشناسی ملی	۱۳۶۲۱...

رامسس در قرآن
 نویسنده: رجبعلی صرفی
 ناشر: ستارگان پرفروغ
 صفحه آرا: حسن صدراپی
 نوبت چاپ: اول/ ۱۳۹۹
 شمارگان: ۵۰۰ نسخه
 قیمت: ۲۵۰۰۰۰ ریال
 چاپ و صحافی: المپیک- قم

کلیه حقوق این اثر برای موسسه فرهنگی هنری ستارگان پرفروغ دامغان محفوظ است.

نشانی مرکز پخش: دامغان - میدان ۱۵ خرداد - خیابان ۱۷ شهرپور - پلاک ۴۰

تلفن: ۰۲۳- ۳۵۲۵۴۲۵۰-۳۵۲۴۴۶۵۱

فهرست مطالب

۱۵	مقدمه.....
۱۹	فصل یکم: رذایل رامسس.....
۲۱	درآمد.....
۲۳	اختلاف افکنی.....
۲۶	ارتجاع.....
۳۰	استثمار.....
۳۶	استکبار.....
۳۶	أ. تحقیر و فریب و قدرت سلطنت.....
۳۶	ب. تقلید کورکورانه.....
۳۷	استهزاءگری.....
۳۶	اسراف.....
۴۱	اضلال.....
۴۲	افساد.....
۴۴	انحصار طلبی.....
۴۷	اهانت.....
۴۷	۱. اهانت.....

- ۴۷..... ۲. منطق و منش قرآن درباره اهانت:
- ۵۰..... ۳. اهانت فرعون از منظر قرآن:
- ۵۱..... تفاخر
- ۵۲..... ۱. تفاخر در قرآن:
- ۵۲..... ۲. نهی از تفاخر:
- ۵۳..... ۳. تفاخر در عصر جاهلیت:
- ۵۳..... ۴. تفاخر در اقوام دیگر:
- ۵۴..... ۵. تفاخر ممدوح:
- ۵۵..... ۶. زمینه پیامدهای تفاخر:
- ۵۵..... ۷. تبع تفاخر:
- ۵۶..... ۸. تفاخر فرعون از منظر قرآن کریم:
- ۵۷..... تکبر فرعون
- ۵۷..... ۱. تکبر از منظر قرآن:
- ۵۸..... ۲. تکبر فرعون از منظر قرآن:
- ۵۹..... طغیان، گناه و عهد شکنی
- ۵۹..... ۱. طغیان فرعون:
- ۶۱..... ۲. گناه فرعون:
- ۶۲..... ۳. عهد شکنی فرعون:
- ۶۳..... رفاه طلبی و نژاد پرستی
- ۶۴..... رفاه طلبی و اتراف فرعون:
- ۶۶..... جهل، تکذیب، ذلت و دروغگویی
- ۶۶..... ۱. جهل فرعون:
- ۶۸..... ۲. تکذیب و دروغگویی فرعون:
- ۷۰..... ۳. ذلت فرعون:
- ۷۳..... خشونت، غضب و ظلم

۷۳	۱. خشم و غضب فرعون:
۷۶	بردگی دختران در آن روز و امروز:
۷۶	۲. ظلم فرعون:
۷۸	حق ستیزی و حق ناپذیری:
۸۵	فصل دوم شخصیت رامسس
۸۷	عقده فرعون:
۸۸	انواع کفر:
۸۸	۱. کفر اناری:
۸۹	۲. کفر حوری:
۸۹	۳. کفر عادی:
۸۹	۴. کفر نفاق:
۸۹	کفر در قرآن:
۹۳	دین فرعون:
۹۶	شرک فرعون:
۹۹	تفکر فرعون:
۱۰۵	ادعاهای فرعون:
۱۰۸	حکومت و امامت ناری فرعون:
۱۱۳	ملاک ارزش گذاری فرعون:
۱۱۹	فصل سوم: رامسس و حضرت موسی علیه السلام و مؤمنان و حضرت اسحاق علیه السلام
۱۲۱	درآمد:
۱۲۲	فرعون و حضرت موسی علیه السلام:
۱۲۲	۱. لغت بنی اسرائیل:
۱۲۳	۲. تاریخچه کوتاه بنی اسرائیل:
۱۲۵	۳. انبیای بنی اسرائیل و شمار و نامهای آنان:
۱۲۶	۴. حضرت موسی علیه السلام پیامبر بنی اسرائیل:

۱. ۴. ۱. حسب و نسب حضرت موسی علیه السلام ۱۲۶
۲. ۴. ۲. تولد تا نبوت حضرت موسی علیه السلام ۱۲۷
۳. ۴. ۱. ۲. ۴. خواب‌های پریشان ۱۲۸
۴. ۴. ۲. ۲. مادر حضرت موسی علیه السلام ۱۳۰
۵. ۴. ۳. حکایت تولد موسی علیه السلام در قرآن ۱۳۲
۶. ۴. ۴. موسی علیه السلام در کاخ فرعون ۱۴۳
۷. ۴. ۵. گریز موسی علیه السلام از کاخ فرعون ۱۴۵
۸. ۴. ۶. نجات موسی علیه السلام از چنگال فرعون ۱۵۲
۹. ۴. ۷. موسی علیه السلام در خانه پیامبر خدا ۱۵۸
۱۰. ۴. ۸. رسیدن موسی علیه السلام به مقام نبوت و طلیعه رسالت او ۱۶۰
۱۱. ۴. ۹. معجزات موسی علیه السلام ۱۶۵
۱۲. ۴. ۱۰. خرافات و حباب شده موسی علیه السلام ۱۶۸
۱۳. ۴. ۱۱. عکس عمل فرعون در برابر حضرت موسی علیه السلام ۱۷۶
۱۴. ۴. ۱۲. فرعون و حضرت آسیه علیهما السلام ۱۸۴
۱۵. ۴. ۱. معرفی اجمالی ۱۸۴
۱۶. ۴. ۲. ویژگی‌ها و فضایل آسیه در قرآن و روایات ۱۸۴
۱۷. ۴. ۱. ۲. اعتقاد محکم و خلل‌ناپذیر ۱۸۵
۱۸. ۴. ۲. ۲. بیزاری از ظالمان و فرعونیان ۱۸۶
۱۹. ۴. ۳. ۲. دفاع از مظلومان و بی‌گناهان ۱۸۷
۲۰. ۴. ۳. سرانجام آسیه ۱۹۱
۲۱. ۴. مؤمن آل فرعون ۱۹۳
۲۲. ۴. ۱. معرفی مؤمن آل فرعون ۱۹۳
۲۳. ۴. ۲. اتمام حجت مؤمن آل فرعون ۱۹۶
۲۴. ۴. ۳. نجات موسی علیه السلام توسط مؤمن آل فرعون ۱۹۹
۲۵. ۴. ۴. شهادت پایان نیک مؤمن آل فرعون ۲۰۳

۲۰۴	فرعون و مؤمنان
۲۰۶	آرایشگری که بهشت را خوش بو کرد
۲۰۶	صیانه در عشق خدا شعله کشید
۲۰۹	فصل چهارم: کیفر و فرجام رامسس
۲۱۱	کاز فرعون در دنیا
۲۱۶	فرجام فرعون در آخرت
۲۱۸	فرعون در جهنم و چهره دوزخی او
۲۲۳	منابع و مآخذ

مقدمه

قرآن کریم پیام آسمانی است که خدای متعال برای راهنمایی بشر فرو فرستاده است تا در آن تکیه کند، سفره‌ای الهی که تا رستاخیز گسترده است،^۱ پیامی جاوید، برای همه‌ی زمان‌ها و همه‌ی مکان‌ها و همه‌ی انسان‌ها که برای هر نسل مطلبی تازه به ارمغان می‌آورد.^۲

قرآن کلامی الهی است که اختلاف در آن راه ندارد،^۳ معجزه‌ای جاوید که همگان را به هماوردی طلبیده است،^۴ بی با گذشت چهارده قرن، هنوز کسی نتوانسته است مثل آن بیاورد.

قرآن کلامی زیبا و رساست که در اوج فصاحت و بلاغت قرار گرفته و برای هر گروه از انسان‌ها پیامی در خور دارد که همه‌ی مردم به

۱. عن رسول الله (صلی الله علیه وآله): «إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ مَأْذِبُهُ اللَّهُ فَتَعَلَّمُوا مَا ذُوبَتْهُ مَا اسْتَظَفْتُمْ» مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، ج ۴، ص ۲۳۲.

۲. عن الصادق «:» «لَأنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَمْ يَجْعَلْهُ لِرِزْمَانٍ دُونَ رِزْمَانٍ وَلَا لِإِنْسَانٍ دُونَ نَاسٍ» بحار الانوار ج ۱۷، ص ۲۱۳.

۳. «وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا» سوره نساء، آیه ۸۲.

۴ «وَأِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ» سوره بقره، آیه ۲۲.

صورت عام و متخصصان علوم به صورت خاص می‌توانند از آن بهره ببرند.

انسان سرور زمین و عهده‌دار نقش اول در قرآن است و همه‌اشیایی که در زمین وجود دارد برای او و هر گونه تغییر و تبدیلی به دست او است. چنین برجستگی باعث می‌شود که انسان، گرامی‌تر و عزیزتر از همه اشیاء مادی باشد.

سازمان موجود محدودی است و آغاز احساس فقدان‌ها و محدودیت با جاودانگی همراه است. یک موجود متناهی و محدود نیاز به سعادت دارد. چنین موجودی برای سعادت و جاودانگی خود درد و رنج‌های فراوان را تحمل می‌کند، تا به هدف و مطلوب خود برسد. گاهی به این مطلوب از راه صحیح و درست می‌رسد؛ اما زمانی به دلیل عدم نگرش صحیح به رضای موجود و مسئولیت‌های فعلی نمی‌تواند درک صحیح از پیرامون خود داشته باشد، و راه را از بی‌راهه می‌رود، و تا آنجایی پیش می‌رود که انتهای مسیر اشتباه است؛ و این اشتباه غیر قابل جبران است.

بررسی زندگی انسان‌ها و جوامع بشری که در قرآن نشان آمده است، به روشنی نشان می‌دهد که برخی از آن‌ها در طول تاریخ نشان از بیشترین و بهترین امکانات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی برخوردار بودند، ولی به دلیل در نظر نگرفتن موقعیت و محیط اطراف به جایی رسیدند که مسیر سعادت خود را فراموش کردند، و به جایی رسیدند که

قرآن درباره آن‌ها تعبیر به حیوان می‌کند.^۱

یکی از آن افرادی که در قرآن نامش با خست و پستی آمده، فرعون است. «فرعون» یا «رامسس» لقب پادشاهان امپراطوری مصر است، هم‌طور که پادشاهان ایران را «کسری» و شاهان روم را «قیصر» می‌گویند.^۲ فراعنه مصر ۲۶ سلسله بودند و مدت حکومت آن‌ها تا انتهای قرن پنجم میلادی نزدیک به سه هزار سال بوده است. در تاریخ ادیان، سه فرعون مشهور هستند، که در زمان‌های متفاوت می‌زیسته‌اند: ا. «ریان بن ولیعالم»؛ یونانی‌ها به او بوفس یا آبوفیس می‌گفتند. او نسل هیکس و فرعون معاصر حضرت یوسف علیه السلام بود.

ب. «قابوس بن مصعب»، که یهودیان او را فرعون تسخیر یا فرعون خیان، و یونانی‌ها او را سوستر می‌نامند. او در ایام ولادت حضرت موسی علیه السلام بر مصر حکومت می‌کرده و پدر بنی اسرائیل و معروف به فساد و فجور بوده است.

ج. فرعون زمان خروج و نبوت حضرت موسی علیه السلام که نامش در منابع اسلامی، «ولید بن مُصْعَب» یا «مِنْقَلَى» است، که در ۱۴۵۰ پیش از میلاد مسیح علیه السلام می‌زیسته و قریب ۳۰۰ سال عمر کرده است.^۳ در قرآن ۷۴ بار نام فرعون ذکر شده است، و در داستان‌های

۱. «أُولَئِكَ كَانُوا لَنَا عِمَامٌ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ» سوره اعراف، آیه ۱۷۹

۲. اعلام قرآن، ص ۷۸۳.

۳. بحار الأنوار، ج ۱۳، ص ۵۰.

بنی اسرائیل و موسی علیه السلام به چشم می خورد، و که فرعون زمان موسی علیه السلام، با فرعون دوم و سوم تطبیق دارد.

فرعون یکی از شخصیت های دوران تاریخ است، که در قرآن، مظهر تکبر و تجبر و طغیان و سرکشی و عناد ذکر شده است، و تا آنجا از نارگیخته می شود که ادعای خدایی می کند.^۱

کتاب حاضر در صدد است که به اندازه بضاعت ناچیز نگارنده، ابعاد گوناگون شخصیت فراغنه ای (رامسس ها) زمان موسی علیه السلام که نامشان در قرآن آمده، از منظر قرآن کریم مورد بررسی قرار داده دهد. تحلیل و تجزیه آیات در این کتاب و بررسی ابعاد منفی شخصیتی آن ها زمینه ای است برای شناسایی و رفع موانع سعادت، به علاوه درسی است برای اینکه در مقابل انسان های پاک خاضع و مطاع باشیم. انسان های پاکی چون حضرت موسی و حضرت هارون علیه السلام که تمام هدف از بعثتشان به سعادت رساندن تنها بنی اسرائیل و بلکه حتی خود فرعون ها بوده است.

«رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ»

دامغان - رجبعلی صرفی تابستان ۱۳۹۸

۱. «فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَى» سوره نازعات، آیه ۲۴.